

POŽIAR SKLADU SOLI V NKP SOLIVAR V ROKU 1986.

žiaľ, slnko akoby vyšlo z inej strany...“ smutné spomienky na požiar unikátneho skladu soli po rokoch ...

hovorí očitý svedok požiaru pán Ján Kalmár z Prešova.

Zapísala dňa 28.mája 2013 Mgr. Jana Žakarovská Ďuricová

Článok: Múzejné noviny STM AKTUÁLNE č.6 z roku 2013

V máji 1986 býval pán Kalmár v Solivare, v bytovke, ktorá stála rovnobežne s hlavnou ulicou v časti Solivar v Prešove. „V to ráno o 6,00 hod. som sa zobudil na neobvyklý žiar a hukot a naskytl sa mi zvláštny úkaz – slnko akoby vyšlo z inej strany“. Vyhnalo ho to na ulicu a užasnutý zbadal, že horia soľné komory...Bridlica, ktorou bola pokrytá strecha, neskutočne praskala a „striela“, krov ešte držal. Zbadal nečinne stát hasičské auto a s úžasom sledoval hasičov, ako si „nevinne“ pripaľujú cigaretky od horiacej bridlice, cisterna stála pri ceste. Nedalo mu a prišiel k hasičom s otázkou, prečo hasiči nehasia a prečo neberú vodu z hydrantu, ktorý bol nablízku. Údajne bol zákaz hydrant používať... „Stáli tam dlhú dobu a nehasili. Požiar postupoval a až za niekoľko hodín dorazili vojenski hasiči s cisternou, otvorili dvere do veľkého priestoru pod vežou a podarilo sa im zdemontovať veľký vežový hodinový stroj“.

V tom čase sa vedelo, že istý asistent Vysokej školy, má v priestoroch skladu uloženú súkromnú zbierku veteránov – hasičské autá a ďalšiu historickú dopravnú techniku, celkom asi 20 áut. Vojenski hasiči otvorili bránu a postupne začali vyťahovať tieto už obhorené veterány.

Pán Kalmár okamžite zobral svoj fotoaparát, „vycvakal“ plných 36 obrázkov na čiernobiely, potom aj na farebný film z celého „priebehu“ hasenia a ihneď v byte vyvolával film a začal robiť fotky. Ešte toho dňa doobedu prišiel do jeho bytu človek, ktorého z videnia poznal (pretože otec dotyčného, pán Čanda býval oproti skladu soli), predstavil sa, že je od polície a vypýtal si fotky, ktoré boli ešte v leštičke..., a tiež ho pochválil „ako dobre, že ste to nafotili...Vy budete mať plynulý priebeh tejto udalosti“. V dobrej viere mu film vydal, ešte aj s obálkou „pozor farebný!“ – a filmy s fotografiami už tam žiaľ zostali možno dodnes.

Čo pána Kalmára dodnes znepokojuje a prekvapuje? Je to najmä ten fakt, že sa nikde nenašla ani zmienka o príčinách tohto rozsiahleho a zničujúceho požiaru a najmä neskutočne liknavom priebehu a prístupe k haseniu. Veď ako mohla vzbĺknúť strecha – ktorej unikátny samonosný krov sa opieral len o obvodové múry – mimochodom európsky unikát s najväčším rozponom strechy v Európe – a ako v takej výške mohlo dôjsť k vyhoreniu strechy, ktorá bola zhotovená z odolného dreva červeného smreku ...

A tak ako mnohí, aj on s nádejou očakáva dlhé roky sľubovanú rekonštrukciu unikátneho skladu soli, a zároveň smutne dodáva: „nikdy to už nebude originál, pretože pôvodný krov bol vyhotovený z červeného smreku s predpokladanou tisícročnou trvácnosťou impregnovanou soľným prostredím a tiež štiepaná bridlica ako strešná krytina sa už asi ťažko nájde“...

Pána Kalmára dodnes trápia smutné spomienky pri pohľade na ruiny soľných komôr z roku 1986, o to viac, že ako banský inžinier a záchranár z Ostravského revíru má blízko k histórii baníctva a aj keď sa neskôr venoval výpočtovej technike, vždy si zachoval vzťah k technickej histórii a najmä k tejto Národnej kultúrnej pamiatke.

(Korzár.sme.sk) Petíciu za obnovu Solivaru odovzdali na ministerstve : za záchranu a obnovu Solivaru bol vytvorený petičný výbor, zástupcovia odovzdali hárky na Ministerstve kultúry SR. Petíciu podporilo 6 230 obyvateľov z Prešova a okolia. Chcú, aby sa pamiatka, ktorá po požari chátra už 28 rokov, opravila. Členov petičného výboru prijal štátny tajomník rezortného ministerstva Ivan Ševčík. Prijal posolstvo a vôľu obyvateľov. Zástupcovia petičného výboru chcú, aby sa roky meškajúca obnova pamiatky, na ktorú sú peniaze z európskych zdrojov, už začala realizovať. Jasnú je zatiaľ len to, že pôvodná suma 2,4 milióna sa zvýšila na 2,7 milióna eur.

„Ubezpečili nás, že do septembra 2015 bude rekonštrukcia dokončená a že robia všetko pre to, aby sa s prácami začalo čo najskôr,“ informoval nás po stretnutí za petičiarov Peter Krajňák. Presnejší termín začiatku prác sa však nedozvedeli. Hovorili tiež o možnostiach ďalšieho financovania opráv pamiatok v areáli NKP Solivar. „Ani v tomto prípade nenesieme domov nič konkrétne, hoci nám riaditelia sekcií venovali naozaj veľkú pozornosť a vypočuli naše argumenty. Vyčísľili, že za posledných päť rokov sa do Národnej kultúrnej pamiatky investovalo už 330-tisíc eur, veľa stála sanácia šachty Leopold a ďalšie peniaze sa tak skoro nenájdu,“ dodal Krajňák.

